

Individuální ochrana ve vybraném kraji

Leona Hubáčková

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Leona Hubáčková**
Osobní číslo: **L16230**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Individuální ochrana ve vybraném kraji**

Zásady pro vypracování:

1. Na základě dostupné literatury zpracujte teoretickou část dané problematiky.
2. Provedte dotazníkové šetření a následně vypracujte analýzu dat v problematice individuální ochrany ve vybraném kraji.
3. Na základě provedené analýzy, navrhnete případné změny a opatření k zlepšení stavu dané problematiky.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HYLÁK, Čestmír a Ján PIVOVARNÍK. Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR. 1. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016, 194 s. ISBN: 978-80-87544-18-1.

[2] Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s. ISBN: 978-80-86466-62-0.

[3] MARTÍNEK, B., P. LINHART, a kol. Ochrana obyvatelstva MODUL E: Učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2006, 129 s. Bez ISBN.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2018

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2019

V Uherském Hradišti dne 30. listopadu 2018

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vižar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15.5.2019

Jméno a příjmení studenta: Leona Hubáčková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na okruh problémů Individuální ochrany v České republice. Práce je rozdělená na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá ochranou obyvatelstva. Je zde popsán historický vývoj individuální ochrany a jejích prostředků. Jedná se jak o prostředky pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla, tak i o prostředky zdravotnické a improvizované. Praktická část je věnována analýze dotazníkového šetření o povědomí obyvatelstva Zlínského kraje v problematice individuální ochrany. Z této analýzy jsou následně vyvozeny závěry a návrhy. V rámci prováděného dotazníkového šetření byly provedeny i rozhovory, které jsou zakomponovány v praktické části této bakalářské práce.

Klíčová slova: Individuální ochrana, prostředky individuální ochrany, ochrana obyvatelstva, improvizovaná ochrana

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on the range of civil protection issues in the Czech Republic. It is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part depicts the civil protection. It describes the historical development of civil protection and its means. It deals with both the means of the respiratory tract and body surface protection and with the medical and impromptu means. The practical part depicts the questionnaire research about the Zlín region population awareness of the civil protection. Conclusions and suggestions have been drawn out of the analysis. Within this research interviews were carried out. These have been included in the practical part of this work.

Key words: Individual protection, means of individual protection, civil protection, impromptu protection.

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Ivanu Princovi za odborné vedení, velké množství informací, materiálů a rad při zpracování této práce. Každopádně můj dík patří i Mgr. Lucii Khýrové a Lucii Pláškové za poskytnutí cenných rad a pomoc při získávání údajů pro výzkumnou část práce. Nemůžu opomenout ani svoji rodinu a kamarády, kteří mě po celou dobu studia podporovali a posunovali kupředu.

Motto:

„Ať se zdá život jakkoliv těžký, vždy existuje něco, co můžete dělat a uspět v tom.“

Stephen Hawking

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 OCHRANA OBYVATELSTVA	11
1.1 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA	11
1.2 LEGISLATIVA OCHRANY OBYVATELSTVA	11
1.3 ZÁKLADNÍ POJMY	13
2 INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA	15
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	15
2.2 PRÁVNÍ UKOTVENÍ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	19
3 PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	22
3.1 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU TĚLA	22
3.1.1 Dělení podle místa určení.....	22
3.1.2 Požadavky na ochranné oděvy	24
3.2 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU DÝCHACÍCH CEST	25
3.3 ZDRAVOTNICKÉ PROSTŘEDKY	27
3.4 IMPROVIZOVANÉ PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	28
3.5 DÍLČÍ ZÁVĚR	30
4 CÍLE A METODY	31
4.1 CÍLE PRÁCE	31
4.2 POUŽITÉ METODY	31
4.3 OMEZENÍ	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ O POVĚDOMÍ OBYVATELSTVA V PROBLEMATICE INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY.	34
5.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	34
6 ZHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	53
6.1 NÁVRH PRO ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
SEZNAM GRAFŮ	61
SEZNAM TABULEK	62
SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Člověku je již od pradávna přirozené chránit sebe, svou rodinu či svého pána. Jednalo se zejména o ochranu před zvěří, zneprátelenými kmeny, nebo také nepřátelským tažením. Postupem času se však museli lidé začít chránit i proti vlivům přírody, tedy před mimořádnými událostmi, jako je například povodeň. Jak se člověk vyvíjel, tak se i zdokonalovala technika a ruku v ruce se zrodil i chemický průmysl se kterým přicházely další události antropogenního charakteru, před kterými se museli lidé učit chránit. Může se jednat o ochranu sebe sama neboli individuální ochranu, či ochranu kolektivu více osob, což je ochrana kolektivní. Tyto dva termíny spolu úzce souvisí a jsou vzájemně propojeny.

V České republice (dále v textu jen ČR) má individuální ochrana své nezastupitelné místo v oblasti ochrany obyvatelstva. Je to systém, který plněním úkolů civilní ochrany, zabezpečuje ochranu života, zdraví, majetku, kulturních hodnot a životního prostředí. Patří zde i varování, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření. V širším slova smyslu ochrana obyvatelstva představuje přípravu na mimořádné události a v případě, že taková situace nastane, náleží jí i provádění záchranných a likvidačních prací.

Stupeň připravenosti obyvatelstva na mimořádné události v ČR je mizivá. Pomínutím války lidé podceňují události jak antropogenního, tak přírodního charakteru. Z důvodu nízké úrovně informovanosti v problematice možných vzniků mimořádných událostí v místě trvalého bydliště a blízkém okolí. V dnešní době není vytvořen žádný systém, který by zvýšil povědomí a připravenost obyvatelstva na různé typy mimořádných událostí.

Ochrana jednotlivce před nebezpečnými látkami je zabezpečována prostředky individuální a kolektivní ochrany. Ze strany státního zabezpečení individuálních prostředků pro ochranu před nežádoucími jevy, je pouze pro předem určené skupiny obyvatelstva. Zbylá část obyvatelstva by si měla prostředky individuální ochrany opatřit sama ve specializovaných obchodech.

Prostředky individuální ochrany jsou prostředky sloužící k ochraně jednotlivce před působením nebezpečných chemických a biologických látek a ionizujícím zářením. Jedná se o ochranné masky, ochranné oděvy a ochranné filtry. Je možné tyto prostředky nahradit improvizovanými prostředky, které máme volně dostupné v naší domácnosti a uchrání tělo před působením nebezpečných látek. [9]

Prostředky kolektivní ochrany jsou objekty a zařízení, které jsou zařízené tak aby v nich byl možný pohyb osob bez ochranných oděvů a masek.

Pro individuální a kolektivní ochranu je velmi důležitá včasná a dostatečná detekce a následná dekontaminace bojové a chemické látky ve vodě, ovzduší nebo v potravinách.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OCHRANA OBYVATELSTVA

Jedná se o plnění úkolů civilní ochrany:

- evakuace,
- varování,
- nouzové přežití,
- ukrytí,
- a další opatření.

Všechny výše uvedené úkoly zabezpečují ochranu života, zdraví a majetku obyvatelstva. Ochrana obyvatelstva (dále jen OO) obsahuje souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších orgánů k tomu spjatých, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných za účelem zmírnění nežádoucích dopadů možných mimořádných událostí nebo krizových situací na zdraví, majetek a život obyvatel. [9]

1.1 Koncepce ochrany obyvatelstva

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

- Byla zpracována Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR a přijata dne 23. 10. 2011.
- Jedná se o podstatný dokument, ve kterém je souhrnně popsán systém OO. Na základě této koncepce jsou stanoveny základní principy OO, definice významných oblastí a nástrojů, díky nimž je OO realizována.
- Hlavním cílem tohoto materiálu je jasné zpracování vize a úkolů, které jsou již nastaveny v základních strategických dokumentech a zajistit tak jejich uplatnění a realizaci.
- Tento vládní dokument vychází z celé řady koncepčních a strategických materiálů, jako je například o „*Bezpečnostní strategie ČR*“, „*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*“ a také „*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*“ a další. [1, 9, 20]

1.2 Legislativa ochrany obyvatelstva

Mezi hlavní právní dokumenty patří:

- „*Bezpečnostní strategie České republiky*.“

- Bezpečnostní strategie je primární dokument bezpečnostní politiky ČR, na který navazují jednotlivé strategie a koncepce.
- Jejím cílem je prosazování bezpečnostních zájmů a efektivní využívání nástrojů a zdrojů, pro zajištění bezpečnosti ČR. [9]
- *„Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.“*
  - Dle této koncepce je potřeba využívat zdroje, které jsou zaopatřeny správou státních hmotných rezerv, tedy ve vlastnictví státu.
  - V současnosti je nesnadné tyto zdroje modernizovat, rozšiřovat či udržovat, protože ve většině případů jejich financování závisí na vzniku krizových situací nebo mimořádných událostí. [9, 23]
- *„Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky – Zákon č. 110/1998 Sb.“*
  - Zajišťuje svrchovanost a územní celistvost státu, ochranu demokratických základů, životů, zdraví a majetkových hodnot.
  - Pojednává o nouzovém stavu, stavu ohrožení státu a válečném stavu. [9]
- *„Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.“*
  - *„Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.“*
  - Vymezuje základní pojmy, určuje, za jakých podmínek se vyžaduje použití integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), složky IZS, orgány pro koordinaci složek IZS a další. [9]
- *„Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.“*
  - Jedná se o krizový zákon, který vymezuje pravomoc a působnost státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků.
  - Určuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nevyžadují zajištění obrany ČR před vnějšími vlivy.
  - Definiuje základní pojmy a také orgány krizového řízení. [9, 22]
- *„Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.“*

- Zákon o hospodářských opatřeních „*upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.*“ [9, 13]

1.3 Základní pojmy

Absorpce – „*Je rozpuštění plynu nebo páry na povrchové vrstvě sorbentu.*“ [8]

Adsorpce – „*Je záchyt plynu nebo páry na povrchu pevného sorbentu.*“ [8]

Aerosol – „*Rozptýlené pevné nebo kapalné částice nebo jejich směsi v plném prostření, mající zanedbatelnou pádovou rychlost.*“ [7]

Filtr – „*Je zařízení, které z procházejícího vzduchu zachycuje specifické škodliviny. Filtry dělíme na – filtr proti částicím, protiplynové filtry a kombinované filtry.*“ [8]

CBRN – „*Kódování pro chemické a biologické činitele a pro rizika s radioaktivním prachem.*“ [7]

Dekontaminace – „*Je zneškodnění nebo odstranění nebezpečných chemických látek, radioaktivních látek a bakteriologických agens.*“ [9]

Doba snesitelnosti – „*Doba, po kterou za daných podmínek je možné setrvat bez újmy na zdraví v ochranném oděvu.*“ [7]

Dýchací přístroj – „*Je ochranný prostředek dýchacích cest, který umožňuje dýchání v prostorách, kde je ovzduší jinak nedýchatelné.*“ [8]

Individuální ochrana – „*Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany.* [9]

Kolektivní ochrana – „*Je hromadná, společná ochrana obyvatelstva proti účinkům a následkům ozbrojených konfliktů, velkých provozních havárií a živelních pohrom za účelem snížení možných zdravotních ztrát a úmrtí obyvatelstva.*“ [9]

Nebezpečná látka – „*Vybraná chemická látka nebo chemická směs, která vykazuje jednu nebo více nebezpečných vlastností klasifikovaných podle zvláštního zákona.*“ [9]

Ochranná maska – „*Je základní prostředek individuální ochrany určený k ochraně jednotlivce. Poskytuje ochranu dýchacích cest, očí a obličeje proti zasažení radioaktivními,*

bojovými biologickým a toxickými chemickými látkami. Ochranou masku zpravidla tvoří souprava, která je složena z obličejové masky, filtru, brašny a dalších součástí.“ [9]

Prostředky improvizované ochrany – *„Prostředky k ochraně jednotlivce sloužící k ochraně očí, dýchacích cest i celého povrchu těla před působením nebezpečných chemických a biologických látek a ionizujícího záření.“ [9]*

Prostředky individuální ochrany – *„Ochraňují proti radioaktivním látkám, bojovým chemickým látkám a bojovým biologickým prostředkům.“ [8]*

Rezistenční doba – *„Doba, která uplyne od okamžiku styku jedné strany zkoušeného ochranného materiálu s kapalnou nebo plynnou OL do objevení se par této OL na opačné straně zkoušeného materiálu v množství rovném prahovému množství.“ [1]*

Snesitelnost – *„Maximální doba požívání prostředků individuálních prostředků za daných podmínek (teplota, vlhkost vzduchu, charakter vykonávané práce); do značné míry na individuálních dispozicích dané osoby, tj. Fyzická zdatnost, psychické odolnosti a na trénovanosti; používání protichemických oděvů je dovoleno pouze zdravým osobám.“ [7]*

Sorbát – *„Je pohlcovaná nebezpečná látka, např. otravné látky, průmyslové škodliviny apod.“ [8]*

Sorbent – *„Je látka s velkým povrchem schopná zadržovat jiné plynné, tekuté nebo tuhé látky.“ [9]*

2 INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA

2.1 Historický vývoj individuální ochrany

Historický vývoj individuální ochrany se odráží od prvního použití zbraní hromadného ničení. Záznamy o prvním použití zbraní hromadného ničení se datují k období 1. světové války. Dne 22. dubna 1915 se odehrál první masivní útok chemickou látkou ze strany německé armády. Na francouzské vojsko u Bixchoote-Langemarcku, bylo vypuštěno 180 tun chlóru na území šesti km. V tehdejší době neměly armády k dispozici žádné prostředky protichemické ochrany, tudíž tento útok měl velké ztráty na životech, 6000 mužů zemřelo a 15000 jich bylo otráveno. Vzhledem k okolnostem 22. dubna, můžeme mluvit o tomto datu, jako o přelomovém ve vývoji prostředků individuální ochrany. Důkazem bylo, že napadení z německé stany v lednu 1917, za pomoci fosgenu o váze 450 tun, na frontě rozsáhlé devět km, se počet ztrát na lidských životech snížil pouze na 13 obětí.

Za Rakouska-Uherska byl podán návrh na plynovou masku, s aktivním uhlím, již v období 1915-1918. Finální výrobek se dostal k armádě až roku 1922 a byl využíván do konce 30. let, kdy se ČR obávala dalšího válečného konfliktu, tak došlo k velkému zdokonalení ochranných prostředků. [1, 8]

V letech 1935-1950

Individuální protichemická ochrana utkvívá z velké části v zaopatření plynovými maskami. Podle Zákona č. 82/1935 Sb. z. a n., o ochraně proti leteckým útokům ze dne 11. dubna 1935, se výše uvedené zaopatření týkalo zvláště podniků, které byly v provozu i za stavu leteckého poplachu a vzdušného napadení. Dále se také jednalo o členy angažované v rámci civilní protiletecké ochrany. Na základě daného nařízení bylo určeno, kdo bude povinen zakoupit plynovou masku z vlastních prostředků a kdo bude mít nátok na částečné či plné uhrazení částky. [1, 5]

Obrázek 1: Dětský kojenecký vak z roku 1936 [1]

Československo započalo výrobu plynových masek pro armádu již roku 1923, ale pro civilní využití, kvůli zdlouhavému procesu příprav, se výroba rozjela až v roce 1937. O necelé dva roky později již byly produkty připravené pro užití civilním obyvatelstvem. ČSR bylo první na celém světě, které zahájilo produkci ochranných masek a vaků, pro děti a kojence. Průkopníky jsme byli také v ochranných pomůckách pro zvířata. Tyto pomůcky byly potřebné v boji pro psy a koně. [1, 6, 8]

Historie protiletdecké ochrany v Československu (dále v textu jen ČSR) rozdělujeme na dvě časová období. První je datováno od května 1945 do března 1948, kdy se likvidovalo vše, co mělo nějakou spojitost s protiletdeckou ochranou. Z důvodu mírového stavu a představy, že již nehrozí žádný válečný konflikt. Druhé období je přiřazováno termíny od dubna 1948 do července 1951. Zde byly zastaveny veškeré práce v souvislosti s protiletdeckou ochranou a probíhala její obnova. V průběhu let 1945-1951 v ČSR neprobíhala výroba ani vývoj prostředků individuální ochrany (dále v textu PIO), šlo pouze o zabezpečování obyvatel těmito prostředky. [1]

V letech 1951-1957

Individuální protichemická ochrana se dostala do bodu zlomu, na základě vzniku civilní obrany, která byla zařazena do působnosti ministerstva vnitra. V únoru roku 1948 rapidně ovlivnil celý proces vývoje, jak ve směru materiálního a technologického, tak i personálního zabezpečení v oblasti civilní obrany. Vše následně změnilo vládní usnesení ze dne 13. července 1951, které bylo zaměřeno na budování a opatření ochrany obyvatelstva proti konvenčním zbraním a bojovým otravným látkám. [1, 13]

Vzhledem k předchozí likvidaci, všeho, co mělo nějakou spojitost s protiletdeckou ochranou, bylo zapotřebí zahájit proces výroby ochranných masek. Díky tomu přichází v krátké době nové PIO. Jednalo se nejen o ochranné masky, ale také o dětské ochranné vaky a kazajky. „V relativně krátké době bylo do konce roku 1954 vyrobeno 3,2 mil. kusů ochranných masek CO-1, 230 tis. kusů dětských ochranných vaků DV-52 a 257 tis. kusů dětských ochranných kazajek DK-52.“

K velkému vzrůstu došlo až roku 1956, při vzniku Výzkumného ústavu civilní obrany. Na základě tohoto rozmachu se začalo plánovaně vybavovat obyvatelstvo PIO. [1, 10]

Na základě spolupráce Výzkumného ústavu civilní obrany s Výzkumným ústavem gumárenské a plastikářské technologie se rozvíjel vývoj nových ochranných prostředků a to:

- dětská kazajka DK-62,
- dětská ochranná maska DM-1,
- ochranná maska CM-3,
- dětský ochranný vak DV-62,
- dětský ochranný vak DV-65. [10]

Obrázek 2: Dětský ochranný vak DV-62 [14]

Obrázek 3: Ochranná maska CM-3 [8]

V letech 1958-1975

Individuální protichemická ochrana se vyznačuje rozšířením zbraní hromadného ničení. V tomto období byla změněna ochrana na obranu proti zbraním hromadného ničení a vybudoval se celoplošný systém civilní obrany, kvůli možnému vzniku ozbrojeného konfliktu v Evropě. Také byla typická výstavba úkrytů pro obyvatelstvo a zabezpečení obyvatelstva PIO.

Tato situace byla podnětem k vytvoření a přijetí nového Usnesení vlády ze dne 15. ledna 1958 č. 49 o civilní obraně Československé republiky, které bylo přísně tajné. Toto usnesení definovalo civilní obranu jako: „*Civilní obrana je organizovaná činnost a souhrn opatření k zajištění ochrany a OO před následky nepřátelských vzdušných útoků, k vytvoření podmínek pro plynulý chod hospodářského života při nepřátelských vzdušných útocích a k odstranění následků těchto útoků.*“ [1, 13, 15]

Roku 1964 probíhalo zabezpečení obyvatel v Československé socialistické republicy prostředky individuální protichemické ochrany, na základě navrhované koncepce z daného roku. Jednalo se o prostředky výše uvedené, které vzešly ze spolupráce mezi výzkumnými ústavami, a také osobní zdravotnické brašničky, filtry MOF a brašny. V roce 1972 nahradily ochranné masky M-10 dřívější ochranné masky M-52 a BSS-Mo-4u. S rozvojem otravných látek přišla i potřeba zabezpečit ochranu těla a byl vyvinut účinný impregnant, kterým bylo možno rychle vytvořit oděvy filtračního typu. [1]

Obrázek 4: Ochranná maska M-10 [8]

Obrázek 5: Celohlavová ochranná maska
BSS-Mo-4u [16]

V letech 1976-1989

Individuální protichemická ochrana byla ovlivněna na dlouhé období díky koncepci rozvoje individuální ochrany obyvatelstva. Do prostředku individuální protichemické ochrany patřily prostředky ochrany dýchacích cest a povrchu těla, zdravotní prostředky jednotlivce a osobní diagnostické dozimetry. Na 100 % byli zabezpečeni těmito prostředky děti do 15 let a pracovníci objektů výrobní sféry. Ochrannými maskami CO-1, které již nesplňovaly nároky na ochranu, bylo vybaveno pracovní pasivní obyvatelstvo asi z 30 %. V letech 1985-1988 docházelo ke zvyšování zabezpečení tohoto obyvatelstva ročně o 10 %. Pro zbývající obyvatelstvo se počítalo s ochrannými rouškami.

V letech 1990-2000

Individuální ochrana takzvaně „novodobá historie“ ochrany obyvatelstva začala dnem 1. 1. 2001, kdy se spojila civilní obrana s hasičskými záchrannými sbory, kteří pocítili podstatnou změnu v postavení, působnosti a organizaci na základě přijetí krizových zákonů. Změna proběhla i ve vývoji a výrobě PIO. V oblasti vývoje došlo k stagnaci ze stran výrobců z důvodu nízkého odbytu PIO ke komerčním účelům a kvůli skutečnosti že již nepřicházely žádné státní zakázky. I přes výše uvedené byla zavedena ochranná maska CM-5 a ochranný filtr MOF-6M, oba byly přidány do vybavení civilní obrany. [1, 17]

2.2 Právní ukotvení Individuální ochrany

Legislativní vývoj individuální ochrany

Průkopnickým zákonem byl „*Zákon č. 82/1935 Sb. z. a n., o ochraně a obraně proti leteckým útokům.*“, od kterého se dále odvíjel vývoj současné ochrany obyvatelstva. Tento zákon obsahoval ochranu a obranu proti leteckým útokům a také živnostenskoprávní, všeobecná a trestní ustanovení. Jako doplnění tohoto zákona, byly vydány směrnice, které upřesňovali konkrétní části:

- CPO-1 Organizace civilní protiletecké ochrany v obci,
- CPO-2 Směrnice pro požární službu,
- CPO-3 Směrnice pro službu poplachovou a zastírání,
- CPO-4 Směrnice pro službu samaritickou,
- CPO-5 Ochrana proti bojovým látkám.

Dále vyšel v platnost „*Zákon č. 131/1936 Sb. z. a n., o obraně státu.*“ Tato právní norma se ochrany obyvatelstva dotýkala jen povrchově, a to v přípravě a organizaci obrany státu. Následně byl přijat „*Zákon č. 184/1937 Sb. z. a n., o branné výchově*“, který vede mládež a obyvatelstvo k připravenosti na použití plynových masek a vše, co by souviselo s použitím bojových chemických látek.

Individuální protichemická ochrana obyvatelstva vycházela z „*§ 2 a 4 Zákona č. 82/1935 Sb. z. a n., o ochraně a obraně proti leteckým útokům*“ a z „*Vládního nařízení č. 199/1935 Sb. z. a n., jímž se vydávají některé předpisy o pořizování plynových masek a o některých povinnostech obcí podle zákona o ochraně a obraně proti leteckým útokům,*“ čímž bylo stanoveno, kdo si bude povinen zakoupit plynovou masku na vlastní náklady a komu budou náklady uhrazeny.

Výroba, oprava a prodej plynových masek byla důležitou součástí ochrany obyvatelstva, a proto tato činnost byla koncesovaná. Vše bylo vymezeno ve „*Vládním nařízením č. 83/1935 Sb. z. a n., o živnosti výroby, opravy a prodeje plynových masek a jejich součástí, jakož i o jejich zkoušení, dovozu a vývozu*“. [8]

Současná právní úprava individuální ochrany

V současné době máme dva právní předpisy, které zajišťují chod státu v oblasti individuální ochrany obyvatel v případě mimořádných událostí, jak v míru, tak i za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

První z nich je již výše zmíněný Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a druhým je taktéž výše zmíněná „*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.*“ [1]

Další provádějící právní dokumenty jsou:

- „*Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.*“
  - Individuální ochrana je řešena v § 17, kde je ukotven způsob a rozsah individuální ochrany a také jsou zde uvedeny kategorie osob, kterým budou poskytnuty ochranné prostředky v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. [1, 23]
- „*Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.*“
  - Řeší zpracování vnějšího havarijního plánu.
  - Vyhláška uvádí:

- *„(8) Plán individuální ochrany osob obsahuje:*
  - *a) možnosti a způsob použití improvizovaných prostředků k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla,*
  - *b) množství a strukturu prostředků individuální ochrany, místa jejich uskladnění a zabezpečení jejich výdeje (pokud se jejich použití předpokládá),*
  - *c) způsob nakládání s použitými prostředky individuální ochrany.“*
- [23, 24]

3 PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

Jsou to „*Prostředky k ochraně jednotlivce sloužící k ochraně očí, dýchacích cest i celého povrchu těla před působením nebezpečných chemických a biologických látek a ionizujícího záření. Jedná se o ochranné masky, dětské ochranné vaky, dětské ochranné kazajky, ochranné oděvy a ochranné filtry pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla.*“ [9]

PIO lze rozdělit do několika různých skupin, nejčastější užívané dělení je:

- „*prostředky ochrany dýchacích orgánů (ochranné masky a dýchací přístroje)*
- *prostředky ochrany povrchu těla.*“ [8]

3.1 Prostředky pro ochranu těla

Tyto prostředky zabraňují kontaktu škodlivin s kůží, oděvem a s obuví. Mohou být složeny z jednoho či více kusů, a to například z rukavic, kombinézy a podobně. Využívá se následující rozdělení:

- **Izolační prostředky** zabraňují kontaktu škodlivin s povrchem těla.
- **Filtrační prostředky** jsou principiálně obdobné jako filtry. Tyto oděvy zachycují kontaminovaný vzduch ve speciální vrstvě oděvu, kde se vyčistí a pokračuje pod ochranný prostředek.

3.1.1 Dělení podle místa určení

Vojenské prostředky

Dělí se na izolační a filtrační.

- „*Protichemická souprava JP-75A.*
- *Jednorázová pláštěnka JP-90.*
- *Protichemický oděv OPCH-70, OPCH-90, OPCH-05.*
- *Filtrační ochranný převlek FOP-85, FOP-96.*“

Tyto prostředky slouží k ochraně povrchu těla, oděvů, výzbroje a výstroje osob proti účinkům škodlivých látek a také částečně chrání před účinky světelného záření a před zápalnými látkami.

Civilní prostředky

Řídí se celou řadou norem a požadavků. Do této kategorie spadá nejvíce prostředků z důvodů velkého rozsahu, a to od dětí po dospělé.

Dětské ochranné prostředky

- Dětské vaky DV-65 a DV-75, které jsou konstruovány pro děti do věku 18 měsíců.
- Dětské kazajky DK-62 a DK-75 jsou vyrobeny pro děti ve věku od 15 měsíců do 3-4 let.

Ochranné prostředky pro dospělé

- Obsahují několik speciálních prostředků jeden z nich je například „*Speciální ochranný oděv SOO CO*“, který zabezpečuje ochranu povrchu těla před nežádoucími látkami.
- V této oblasti je počítáno s připraveností vlastních improvizovaných prostředků pro ochranu. [8, 25, 26]

Obrázek 6: Speciální ochranný oděv SOO-CO [27]

3.1.2 Požadavky na ochranné oděvy

Zdravotní a ergonomické požadavky:

Nezávadnost

- Ochranný oděv nesmí negativně ovlivnit zdraví osoby, která jej používá. Musí být zhotoven z přijatelných materiálů, aby nedocházelo za daných podmínek k uvolnění látek, které jsou pro organismus škodlivé (karcinogenní, toxické, vyvolávající alergii, mutagenní).

Provedení

- Je potřebné zvážit okolní podmínky, aby při jakékoli činnosti uživatele nebyly odkryty jakékoli části těla. Ochranný oděv musí být tudíž co nejvíce adaptován na určitého uživatele. Dále by měl splňovat určitou míru komfortu v návaznosti na předvídatelný pohyb jedince, úrovní ochrany či dobu používání.

Pohodlí

- Ochranný oděv musí splňovat určitou úroveň komfortu, která je přizpůsobená činnosti, dobu, po kterou je používán. Musí vyhovovat podmínkám prostředí, v němž se uživatel pohybuje. Dále by měl být co nejlehčí, aby se osoba, které ho užívá, rychle nevyčerpala. Nesmí být ovlivněna pevnost a účinnost oděvu.

Stárnutí:

O stárnutí oděvu pojednává norma EN 340, ve které je kladen důraz na stálobarevnost z důvodu možného škodlivého účinku při změně barvy a také na čištění či metody praní kvůli zachování velikosti oděvů po tomto procesu.

Označení velikostí:

V tomto případě jsou stanovené míry, piktogramy označující velikost, měřící postupy a jejich označení v normě EN13402. Tělesné rozměry se musí udávat v centimetrech a kilogramech.

Značení oděvů:**Všeobecná značení**

- Jelikož se ochranný oděv může skládat z více kusů, musí být každý označen zvláště v úředním jazyce státu určení. Veškeré označení musí být srozumitelné a jednoznačně čitelné.

Specifické značení

- Musí obsahovat jméno, identifikaci výrobce, typ výrobku, název nebo kód, velikost, číslo předmětové evropské normy, piktogramy, třídy provedení, informace pro údržbu.

Informace poskytované výrobcem:

Příjemce musí obdržet ochranné oděvy s informacemi v úředním jazyce státu a musí být jednoznačné. [7]

3.2 Prostředky pro ochranu dýchacích cest

Tyto prostředky jsou určeny k ochraně osob před účinky bojových otravných látek a před vdechnutím radioaktivních látek. Dýchací cesty představují největší hrozbu, kterým mohou vstoupit nebezpečné látky do lidského organismu.

Způsob, jak se chránit, záleží na více faktorech, například na množství, toxicitě a druhu škodliviny. Využívají se dva principy na ochranu dýchacích cest, a to filtrační ochranné přístroje nebo izolační dýchací přístroje.

Filtrační ochranné přístroje odděluje prachové částice nebo částice aerosolů z okolního ovzduší za pomoci ochranných filtrů. Výhodou těchto přístrojů je možnost několika hodinového používání.

Izolační dýchací přístroje přivádějí kyslík uživateli z tlakových láhví. Velkou výhodou u těchto prostředků je nezávislost na okolním ovzduší, každopádně jen po dobu, kdy je v tlakové láhvi kyslík. [1, 8, 11, 26]

Ochranná maska

Je nejdůležitější součástí individuální ochrany, ale i tak má své nevýhody. Součástí masky je vždy filtr, který však není konstruován na zachycení více druhu škodlivých látek.

Za použití či uniku více druhu nebezpečných látek by byla ochranná maska neúčinnou. Pro její správné použití je důležitá dokonalá znalost, jak s ní správně zacházet (rychlost a správnost při nasazení).

Rozdělení dle uživatele:

- vojenské,
- vševojskové a speciální,
- civilní.

Zabezpečení obyvatelstva za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu

- Jedná se dětské ochranné vaky, dětské ochranné kazajky, dětské ochranné masky a ochranné masky pro dospělé populaci a provádí se pouze pro vybrané skupiny obyvatelstva:
  - děti do 1,5 roku,
  - děti do 1,5 roku do 6 let,
  - děti od 1,5 do 18 let,
  - osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních,
  - doprovod výše uvedených osob. [1, 8, 11, 26]

Ochranný filtr

Je součástí ochranné masky, která je odnímatelná, tudíž lze dle potřeby vyměnit. Zabezpečuje, aby se škodlivina nedostala do vnitřní části ochranné masky, avšak nezabezpečuje ochranu před veškerými nebezpečnými látkami (oxid uhelnatý). Aplikuje se v případě použití zbraní hromadného ničení a zabraňuje pronikání nebezpečných látek.

Použití filtrů je podmíněno 3 základními požadavky:

- v ovzduší musí být přítomno minimálně 17 % kyslíku,
- musí být znám druh a koncentrace škodliviny. [8, 26]

3.3 Zdravotnické prostředky

Důležitá je znalost první pomoci, jak v armádním, tak i v civilním životě a nespolehat při hromadném neštěstí (válka, terorismus, mimořádná událost) pouze na příslušníky zdravotnické služby a formou svépomoci nebo vzájemné pomoci by jí měl každý občan či voják dokázat poskytnout. Níže jsou uvedeny prostředky zdravotnické výbavy jednotlivce.

Prostředky na ošetření poranění:

- „*Kapesní obvaz vzor 80 (nebo vzor 80, typ II)*“ je tvořen obinadlem, dvěma polštářky, zavíracím špendlíkem a obalem. Všechny jeho části jsou sterilizovány. Jsou určeny k poskytnutí první pomoci při střelných a otevřených poraněních, ale také k přikrytí popálenin či jiné rány, aby se zabránilo znečištění.
- „*Kapesní obvaz vzor 90*“ tvoří hydrofilní pletené obinadlo, dva polštářky, manžetu na posuvném polštářku, zavírací špendlík, obal. Veškeré části jsou sterilizovány gama zářením.
- „*Antimikrobiální kapesní obvaz vzor 90*“ se užívá v případě, kdy je potřeba dbát zvýšené ochrany proti bakteriální kontaminaci. Je vhodný na prvotní ošetření popálenin.

Prostředky na dekontaminaci kůže:

- „*Individuální protichemický balíček IPB vzor 80*“ je prostředek pro dekontaminaci kůže a je určený k prvotnímu odmoření pokožky po zasažení bojovou chemickou látkou. Může se také použít k detoxikaci výstroje a osobní zbraně.

Antidota:

- „*PANPAL*“ je profylaktický prostředek proti nervově-paralytickým látkám. Podává se ve formě dvou tablet (PANPAL „A“ a PANPAL „B“ a jedna dávka je určena na 8 hodin.
- „*Auto-injektor GAI s antidotem proti nervově-paralytickým látkám*“ byl v roce 2000 nahrazen za „*auto-injektor COMBOPEN*“ a „*auto-injektor DIAZEPAM*“. Oba musí být aplikovány co nejdříve po zasažení nervově-paralytickou látkou.
- „*Auto-injektor MEDIJECT-MORPHINE*“ je určen k jednorázovému použití při velkých bolestech v terénu.

Tablety k přípravě pitné vody:

- „*DIKACID*“ jsou tablety pro individuální úpravu vody k pití v polních podmínkách, kdy se voda zbaví patogenů.

Radioprotektivní látka s krátkodobým účinkem:

- „*Cystamin*“ je látka, která mírní průběh nemoci z ozáření.
- „*Metoklopropamid*“ je podobná látka jako „*Cystamin*“ jen účinkuje déle.
- „*Jodid draselný*“ se používá na ochranu štítné žlázy před usazováním radioaktivního jodu.
- „*Glukonát vápenatý*“ se používá pro ochranu kostí před usazováním stroncia.
- „*Ferocin*“ chrání játra a slezinu před usazováním radioaktivního cesia. [8]

3.4 Improvizované prostředky individuální ochrany

Improvizovaná ochrana zaujímá jednu z kapitol v oblasti individuální ochrany. Zásadou improvizované ochrany je použití nejvhodnějších součástí oděvu, jenž jsou k dispozici v každé domácnosti, díky kterým je možné chránit nejen dýchací cesty, ale i celý povrch těla. Tyto prostředky jsou určeny k přesunu osob do úkrytů, uniku osob z kontaminovaného území, evakuaci a podobně.

Před rokem 1989 byla brána improvizovaná ochrana jen jako doplňková, v současnosti je považována za jeden ze základních způsobů ochrany, nejen povrchu těla ale i dýchacích cest využívané převážně v době míru nebo při mimořádných situacích spojených s výskytem nebezpečných látek. V takových případech stát neposkytne žádné speciální prostředky obyvatelstvu, tak jak je tomu za válečného stavu nebo stavu ohrožení státu. Ve chvíli, kdy nemáme přístup prostředkům individuální ochrany, musíme je nahradit improvizovanými prostředky.

Zásady použití improvizovaných prostředků:

- zakrytý celý povrch těla,
- utěsněné ochranné prostředky,
- kombinace co možná nejvíce ochranných prostředků v několika vrstvách.

Rozdělení improvizované ochrany:

- **Ochrana hlavy** lze provést za využití čepic, šátků, kapucí a případném nasazení ochranné přilby, které ochrání osoby i před možným nebezpečím padajících předmětů.
- **Ochrana dýchacích cest a očí** je nejdůležitější, protože ústy a nosem můžeme vdechnout nebezpečné látky do organismu. Nejjednodušším způsobem ochrany je překrytí úst a očí navlhčeným ručníkem, kapesníkem a podobně, ve vodě, vodném roztoku sody nebo kyseliny citrónové. Zásada ochrany spočívá v tom, že vybraný materiál zabraňuje vnikání toxických látek nebo prachu do organismu a obsažená voda do určité míry rozpouští některé z toxických plynů a díky tomu snižuje koncentraci škodlivin ve vzduchu, který vdechneme. Nejvhodnější k ochraně očí jsou brýle uzavřeného typu, což jsou například plavecké či lyžařské, ale musí se zalepit všechny průduchy. V případě, že nejsou k dispozici žádné takové brýle, je možno přes hlavu natáhnout obyčejný igelitový sáček a utáhnout jej gumičkou či provázkem.
- **Ochrana trupu** poskytuje každý druh oděvu a platí, že čím víc vrstev, tím větší ochrana. Každý kus oděvu musí být dokonale připevněn k tělu, buď páskou, šátkem nebo šňůrkou. Vhodné oděvy jsou pláštěnky, kabáty, kalhoty atd.
- **Ochrana rukou a nohou** – pro tuto kategorii platí jedno, čím je materiál silnější, tím je ochrana účinnější. Tudíž jako dobré prostředky pro ochranu jsou dlouhé rukavice, které je potřeba na jejím konci převázat řemínkem a utěsnit, nejsou-li k dispozici rukavice, je možno využít kus oblečení na omotání dlaní a předloktí a následně přetáhnout igelitovým pytlíkem. K ochraně nohou je dobré použít pryžové nebo kožené holínky, kozačky nebo jakékoli jiné vysoké silné boty. Nohavici přetáhneme přes botu a převážeme provázkem či řemínkem. [1, 8]

3.5 Dílčí závěr

Individuální ochrana je součástí ochrany obyvatelstva. Je vázaná bohatou historií, jak v oblasti právní, tak ze strany vývoje a zdokonalování prostředků individuální ochrany. Individuální ochrana se začala formovat od první světové války, kdy byly poprvé použity zbraně hromadného ničení. Prvním prostředkem individuální ochrany byla plynová maska z roku 1922. Prostředků individuální ochrany je nespočet. Jedná se o prostředky dýchacích cest, jako je např. ochranná maska, prostředky pro ochranu těla (ochranné oděvy), zdravotnické a improvizované prostředky.

4 CÍLE A METODY

4.1 Cíle práce

Hlavním cílem práce bylo zjistit současný stav znalostí obyvatelstva Zlínského kraje v problematice individuální ochrany. Ke splnění hlavního cíle, byly stanoveny dílčí cíle. Dílčím cílem bylo pomocí dotazníkového šetření se vsunutým rozhovorem zjistit znalosti obyvatelstva v problematice individuální ochrany. Dalším dílčím cílem bylo na základě analýzy dotazníkového šetření navrhnout zlepšení současného stavu povědomí obyvatelstva o individuální ochraně.

4.2 Použité metody

Při zpracování bakalářské práce bylo použito několik metod. Pomocí **metody historické** byly uvedeny události od počátku vzniku individuálních prostředků, jejich vývoj a jejich současná podoba. **Metodou analytickou** bylo v praktické části zjištěno myšlenkové rozložení u jednotlivých subjektů (vzhledem k problematice) pro lepší poznání jevu jako celku. Byla použita při zjišťování povědomí o branných dnech.

Metoda indukce byla použita jako způsob konstrukce hypotézy ze získaných faktů. Pomocí této metody byly definovány ze zjištěných informací obecné závěry. **Metoda analogie** byla použita pro formulaci doporučení. Dokáže zobecnit získané poznatky a podporovat argumentaci.

Dotazníkovým šetřením byly získány informace od jednotlivých subjektů. Díky nim pak byla vytvořena hromadná myšlenka celku, výsledky z otevřených a uzavřených otázek. Dotazníkové šetření prověřilo povědomí o problematice u obyvatelstva Zlínského kraje. Následně proběhla **analýza hodnocení**, pomocí ní byly pak vytvořeny návrh na řešení a rozbor dat.

Metoda komparace (metoda srovnávací) umožnila získání a následné posouzení získaných informací z dotazníkového šetření se zaměřením na danou kategorii populace.

Rozhovor byl proveden v rámci dotazníkového šetření. Rozhovorem jsou blíže provedeny analýzy a četné množství získaných informací. Díky této metodě bylo lépe určeno vyhodnocení praktické části bakalářské práce.

4.3 Omezení

Praktická část je omezena pouze na povědomí obyvatelstva Zlínského kraje o individuální ochraně za pomoci dotazníkového šetření a rozhovorů s respondenty.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ O POVĚDOMÍ OBYVATELSTVA V PROBLEMATICE INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY.

Cílem dotazníkového šetření, bylo zjistit na jaké úrovni je znalost občanů individuální ochrany. Dotazovaní respondenti byli ze Zlínského kraje a byli rozděleni do následujících věkových skupin: žák (od 7 do 15), student (od 15 do 26 let), dospělí (od 26 do 65 let), důchodci (od 65 do 99 let). Do kategorie dospělí spadají i osoby mladší 26 let, které nejsou vedeny jako studenti, nýbrž jako pracující. Podle výše uvedených skupin, se šetření zúčastnil následující počet respondentů:

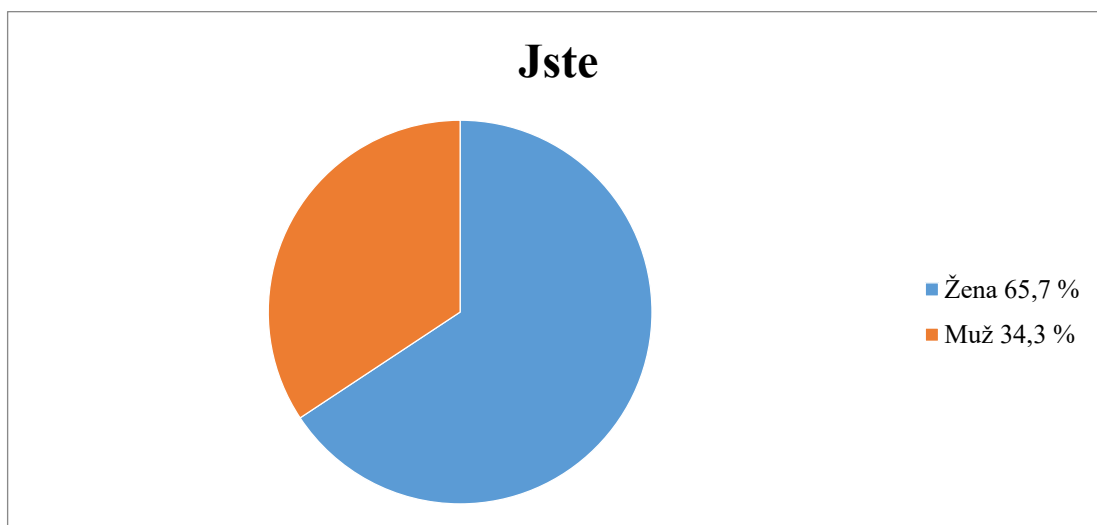
- Žák 4 osoby
- Student 31 osob
- Dospělí 61 osob
- Důchodce 6 osob

Celkově se tedy zúčastnilo 102 respondentů. Otázek bylo celkem 16, z nichž je 5 otevřených a 11 uzavřených otázek. Dotazník je přiložen v příloze PI.

Po dokončení dotazníkového šetření byl proveden i rozhovor s respondenty, ve kterém se problematika rozebírala podrobněji. Na základě rozhovorů byly sepsány nejčastější reakce či názory, které budou uvedené u vyhodnocení.

5.1 Vyhodnocení dotazníku

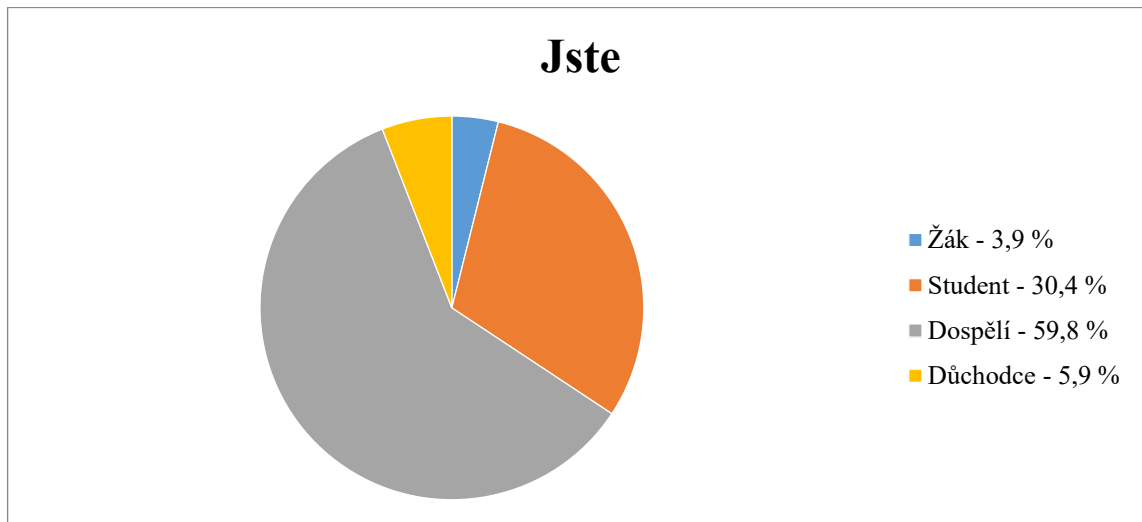
První otázka dotazníkového šetření vedla k určení pohlaví osob.

Graf 1: Otázka č. 1. Zdroj: [vlastní zpracování]

V porovnání mezi muži a ženami na dotazník odpovědělo více žen a to 65,7 % ze 102 dotazovaných což je 67 žen a u mužů vyplynulo, že odpovědělo 34,3 % tj. 35 mužů.

Druhou otázkou bylo zjištěno kolik respondentů je: žáků, studentů, dospělých a důchodců.

Graf 2: Otázka č. 2. Zdroj: [vlastní zpracování]

Ze všech dotázaných bylo: 3,9 % žáků (4 osoby), 30,4 % studentů (31 osob), 59,8 % dospělých (61 osob), 5,9 % důchodců (6 osob).

Ve vybraných následujících otázkách je výsledné hodnocení děleno do výše uvedených kategorií.

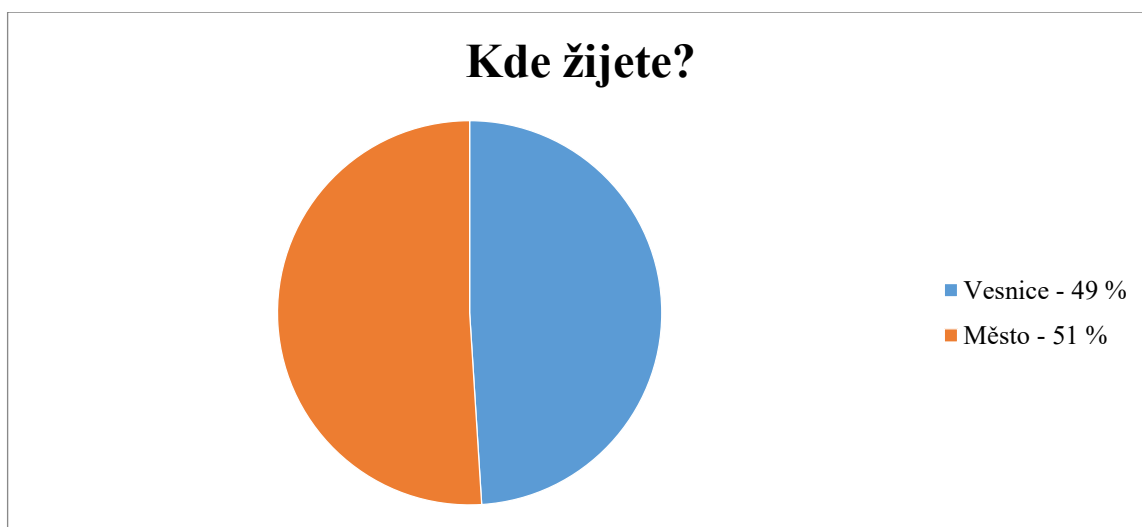
Třetí otázka pojednává o bydlení respondentů.

Graf 3: Otázka č. 3. Zdroj: [vlastní zpracování]

U této otázky se ukázalo, že více respondentů žije v rodinném domě než v panelovém domě. V rodinném domě žije 65,7 % respondentů a v panelovém domě 34,3 %. Co se týká počtů osob žijících v rodinném domě, tak dotazníkové šetření prokázal, že 67 dotazovaných žije v rodinném domě a v panelovém domě pouze 35 osob.

Čtvrtá otázka je poslední, která je zaměřená na dotázané osoby a jedná se o to, kde dotyčný žije.

Graf 4: Otázka č.4. Zdroj: [vlastní zpracování]

U této otázky je výsledek velice vyrovnaný, 50 osob neboli 49 % žije na vesnici a 52 neboli 51 % respondentů ve městě.

Pátá otázka pojednává o tom, zda se respondenti účastnili někdy kurzu přežití.

Graf 5: Otázka č. 5. Zdroj: [vlastní zpracování]

Kurzu přežití se zúčastnilo jen 18,6 % ze 102 respondentů, což je 19 osob a 81,4 % se nezúčastnilo. Ze všech zúčastněných se všichni žáci k této otázce vyslovili záporně. To znamená, že se ani jeden, z dotazovaných žáků, tohoto kurzu nezúčastnil. Avšak u studentů, dospělých a důchodců tomu tak nebylo. V procentuálním porovnání se nejčastěji kurzů přežití účastní **studenti** a to z 31 odpovídajících se 25,8 % (8 osob) již kurzu zúčastnilo. Mezi **dospělými** se dostalo kladných odpovědí pouze 16,4 % (10 osob) z 61 dotázaných a u **důchodců** to mu bylo podobně, těch se zúčastnilo 16,7 % (1 osoba) z 6 dotázaných.

Rozhovor:

U této otázky, spousta lidí nevěděla, co si pod tím mají představit, ať už se jednalo o žáky, studenty, dospělé či důchodce. Po vysvětlení, co vlastně jsou kurzy přežití, se každá věková kategorie vyjádřila téměř totožně při otázce, z jakého důvodu neabsolvovali daný kurz.

- **Žáci** na základních školách: Na školách neprobíhá výuka této problematiky a ani o ní není velký zájem ze strany žáků. Každopádně se najdou výjimky, které se v rámci volnočasových aktivit zaobírají touto problematikou.
- **Studenti:** Nemají tu možnost si to zkusit, jelikož na středních školách se k této problematice nevztahují učební osnovy, proto by se tomu museli věnovat ve svém volném čase a to nechtějí. Studenti, kteří se vyjádřili kladně, to však měli v rámci školní docházky, a to na školách s policejním zaměřením, jako je střední policejní škola Holešov a střední odborná škola ochrany osob a majetku ve Zlíně.
- **Dospělí:** Měli nejčastější reakce, že takové kurzy za ně nebyli. Tudíž je zřejmé, že většina dotázaných neměla ani povědomí o tom, že takové kurzy probíhají, a nejen v rámci školy, ale i v rámci svého volného času se může veřejnost zúčastnit takových kurzů. Ti, kteří odpověděli kladně, absolvovali kurz v rámci vojny nebo jako děti ve skautu.
- **Důchodci:** Již si nevybavují, že by za dob jejich mládí takové kurzy byly. Jeden respondent se vyjádřil kladně a ten ho absolvoval na vojně.

Jak takový kurz přežití probíhá:

Před zahájením kurzu se samozřejmě musí lidé seznámit se základní teorií týkající se výbavy, jakým stylem bude kurz probíhat a jak pracovat s buzolou. Každý vedoucí kurzu může mít jiné požadavky, protože není nikde stanovené, jak přesně by měl kurz probíhat.

Příkladem jsou kurzy přežití na střední odborné škole ochrany osob a majetku:

- **Zimní kurz přežití z pohledu studenta výše uvedené střední školy:** Odehrává se v zimním období a se sněhem po dobu dvou dnů. Studenti si s sebou mohou vzít pouze celtu, spací pytel, karimatku, nádobu na vaření, křesadlo, prostředky pro výrobu improvizovaného přístřešku (skládací lopatu, provázek, mačeta...) a náhradní oblečení. Po dobu tohoto kurzu se nesmí používat telefonní zařízení. Kurz začíná srazem na předem určeném místě, dále probíhá pochod do místa určení za pomoci mapy, buzoly nebo kompasu, v této fázi se teda zlepšují v dovednosti orientace v prostoru. Následně se snaží vyhledat či ulovit potravu. K večeru se realizuje stavba přístřeší z materiálů, které jsou dostupné (větve, celta, provázek), pro přenocování v přírodě, kde se učí, jak udělat co nejefektivnější úkryt, který bude splňovat určitý komfort a funkčnost. Dále následuje rozdělání ohně za pomoci křesadla a v pozdních hodinách se ulehá ke spánku. Ráno následuje návrat do školy. Tento kurz je velmi psychicky i fyzicky náročný a je určen pro pokročilé.

Obrázek 7: práce s mapou studentů na zimním kurz přežití [28]

- **Kurz přežití „pro začátečníky“ a „pro pokročilé“ z pohledu zástupce ředitelky výše uvedené školy:** Jedná se o povinné kurzy, které musí studenti absolvovat ve 2. nebo 3. ročníku. Celková délka kurzu je minimálně celé dva dny. Cílem je, aby se studenti odreagovali jak od každodenních činností ve škole, tak i ve svém volném čase. Měl by vést studenty k spolupráci v duchu fair play a k seberealizaci.

Na základě tohoto kurzu studenti získávají:

- motivaci ke zlepšení své fyzické zdatnosti,
- znalosti, které jim umožní, v případě vzniklé krizové situace nebo mimořádné události, reagovat co nejlépe v souladu s právními normami v oblasti krizového řízení, také tyto možné situace zvládnou co nejlépe po psychické a fyzické stránce,
- základní znalosti topografie, orientace v neznámém prostředí a osvojují si principy přežití v přírodě,
- znalosti v oblasti první pomoci s návazností na zodpovědné chování vůči svému zdraví,
- vztah k životnímu prostředí.

Šestá otázka byla otevřená a zjišťovala povědomí respondentu o tom, co jsou to Branné dny.

Očekávaná odpověď: Branné dny jsou akce pro děti základních škol, na nich se dozví spoustu informací o chemikáliích, zdravotědě, střelbě, obraně státu a evakuaci.

- **Žáci** neměli tušení, co jsou to branné dny.
- **Studenti** již měli větší přehled a podle očekávané správné odpovědi správně odpovědělo 7 z 31 studentu správně. Dalších 13 odpovědělo uspokojivě a to tak, že odpovědi zahrnovali jednu či dvě z výše uvedených problematik, které se na této akci probírají. „*Nesprávně neboli slovem nevím*“ odpovědělo 11 z 31 dotazovaných studentů.
- **Dospělí** se většině případů zmínili, že se jedná o cvičení k přípravě na krizové situace. Správně však odpovědělo 9 z 61 dotázaných. Uspokojivě odpovědělo 18 osob a nesprávně 34 respondentů.
- **Důchodci** odpověděli 3 z 6 správně, 1 uspokojivě a 2 nesprávně. Tato kategorie osob odpovídala nejlépe v procentuálním porovnání, jelikož v dobách jejich mládí byly branné dny součástí povinné školní docházky.

Rozhovor:

Všichni respondenti po sdělení, co vlastně branné dny jsou, byli jednoho názoru a to toho, že by se měly tyto dny opět realizovat.

Realizací branných dnů se zabývá muzeum civilní obrany v Ústí nad Labem, které třetím rokem působí ve zlínském kraji s pomocí studentů z Fakulty logistiky a krizového řízení, která spadá pod Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně.

Jak takový branný den vypadá z pohledu školitele:

Je daných pět stanovišť, které se dělí na teoretickou část, kdy se žákům přednáší o dané problematice a pak v praktické části si mohou převést teoretickou znalost do praktické.

Stanoviště:

CHEMICKÉ – Chemické stanoviště je zaměřené na účinky chemikálií na organismus a jejich využití, jak v domácnosti, tak v boji. Dělí se na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se žáci dozvědí o historii chemických zbraní, a hlavně, jak se proti nim chránit. Probíhá zde seznámení se základními chemikáliemi, se kterými se můžou setkat i doma. Zjistí jejich vlastnosti a účinky, ale také co mají dělat, když se stane nějaká nehoda. Látky, se kterými jsou žáci seznamováni, jsou následující: chlor, čpavek nebo oxid uhelnatý a další. Také se seznamují s možnostmi dekontaminace. V praktické části mají možnost vyzkoušet si základní protichemické prostředky v podobě obleku OPCH-70 či ochranných masek.

ZDRAVOVĚDA – Na tomto stanovišti se mohou žáci seznámit se základními principy zdravotní péče. Jednou z takových možností je resuscitace, kdy si zároveň mohou tuto praktiku vyzkoušet na figuríně a zjistit tak náročnost tohoto úkonu. Zdravověda také zahrnuje to, jak má vypadat telefonický hovor na operační středisko a jak by měl člověk v potřebné situaci postupovat.

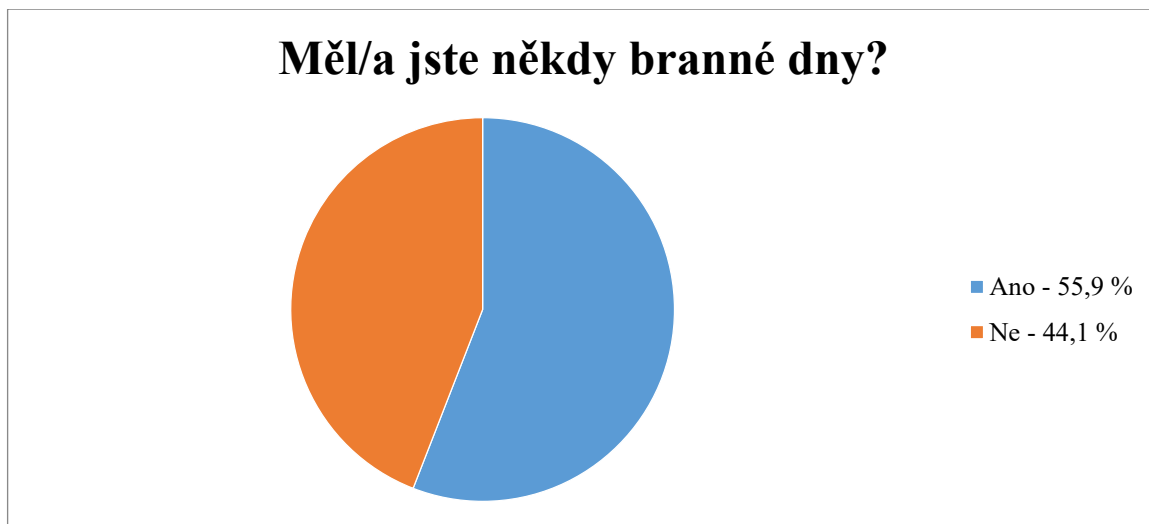
STŘELNICE – V této oblasti se žáci dovědí o struktuře armády ČR, o její vybavenosti, jak po stránce strojní techniky, tak zaměřené na jednotlivé vojáky. Následně pak v praktické části mají možnost zastřílet si z airsoftových replik zbraně CZ BREN 2. Při této příležitosti jsou seznámeni s bezpečnou manipulací se zbraní.

POKOS – příprava občanů k obraně státu. Tato oblast má svou teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou informace z historie od 1. světové války po současnost v oblasti armády ČR a její povinnosti vůči ČR a aliancím. V praktické části si mohou vyzkoušet maskáčové oblečení a přilby, následně pak absolvují průchod „opičí dráhou“ s výsledným hodem granátu na cíl.

EVAKUACE – Tato oblast se zabývá evakuací, kde je kladen důraz na to jak a co sbalit do evakuačního zavazadla, to si pak taky zkoušejí ze spousty věcí vybrat ty správné, co tam patří. K tomuto stanovišti taktéž spadá seznámení žáků s výstrahami, jaké významy mají jednotlivé signální tóny a další informace třeba z oblasti fungování GPS pro zjištění polohy.

Sedmá otázka se váže k předchozí otázce a zjišťuje, zda respondenti měli někdy branné dny.

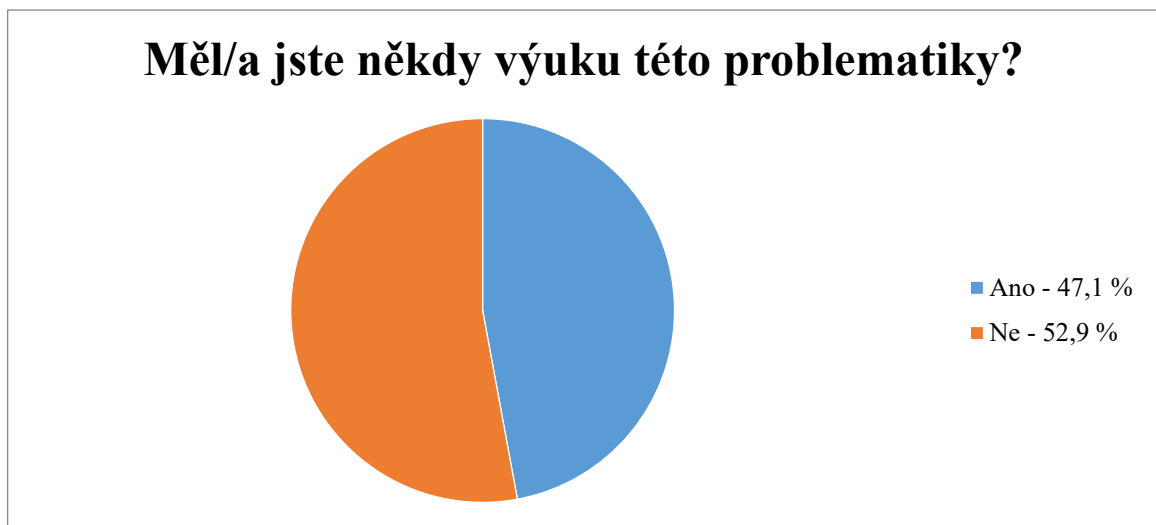

Graf 6: Otázka č. 7. Zdroj: [vlastní zpracování]

Z této otázky vyplynulo, že branné dny absolvovalo 57 (55,5 %) ze 102 respondentů a zbylých 45 (44,1 %) osob nikoli. Při zkoumání, jak odpovídali různé věkové kategorie, vyšlo:

- S brannými dny se nejvíce potkali osoby, které jsou řazeny v kategorii **důchodce**, z nichž 83,3 % absolvovalo tyto dny.
- **Dospělých** se zúčastnilo 67,2 % ze všech oslovených v této kategorii.
- V kategorii **student** tomu již bylo rozhodně méně, branných dnu se zúčastnilo pouze 32,3 %.
- Nejhůře jsou na tom **žáci**, kteří se zúčastnili branných dnů pouze z 25 %.

Otázka číslo osm zjišťuje, zda respondenti měli někdy výuku této problematiky.

Graf 7: Otázka č. 8. Zdroj: [vlastní zpracování]

Výuku této problematiky mělo 47,1 % respondentů (48 osob) a naopak tuto výuku nemělo 52,9 % (54 osob) ze všech dotázaných (102 osob). Ani jeden **žák** neměl výuku této problematiky. Co se týče **studentů**, tak 14 jich mělo výuku této problematiky a 17 z 31 nikoli. U **dospělých** to bylo docela vyrovnané, zda měli, či neměli tuto výuku, 29 jich odpovědělo kladně a 32 z 61 záporně. U dotazovaných **důchodců** 5 z 6 odpovědělo kladně, tedy tuto výuku někdy měli, jen jeden ne.

Devátá otázka mapuje znalost v oblasti prostředků individuální ochrany.

Znění otázky: Jaké jsou prostředky individuální ochrany?

Správné odpovědi: „Ochranné masky a dýchací přístroje, ochranný oděv, protichemická souprava JP-75, jednorázová pláštěnka JP-90, protichemický oděv OPCH-70, OPCH-90, OPCH-05, filtrační ochranný převlek FOP-85, FOP-96, dětské vaky DV-65 a DV-75, dětské kazajky DK-62 a DK-75, speciální ochranný oděv SOO CO, čepice, šátek, kapuce, ochranná přilba navlhčeným ručníkem, kapesníkem a podobně, brýle, oděvy, pláštěnky, kabáty, kalhoty a tak dále.“ [1, 8, 25, 26]

U této otázky pouze jeden ze čtyř **žáků** odpověděl uspokojivě a to tím, že vyjmenoval některé prostředky improvizované ochrany, avšak si nevybavil základná ochranné prostředky, jako je ochranná maska a ochranný oděv. A tři žáci ze čtyř nevěděli vůbec s odpovědí „nevím“ nebo měli milnou přestanu, že těmito prostředky jsou složky IZS.

Studenti již měli větší povědomí o dané problematice a 12 z 31 dotázaných odpovědělo naprosto správně. Vyjmenovali, jak prvky pro ochranu těla, dýchacích cest, tak i okrajově zmínili prostředky improvizované ochrany. Uspokojivě odpovědělo 14 z 31 studentů zapojených do dotazníkového šetření s odpověďmi, kdy bylo zřejmé, že vědí, co jsou to PIO. Pouze 5 studentů odpovědělo nesprávně a to odpověďmi: nevím, obecné pojednání o této problematice nebo zmínili prostředky pro osobní ochranu (zbraň, hůl, teleskopický obušek). Odpovědi **dospělých** byli totožné s odpověďmi studentů, tudíž již nebudou zmíněné. Pouze bude uvedeno, kolik jich odpovědělo správně, uspokojivě nebo nesprávně. Správně tedy odpovědělo 18 z 61 dospělých respondentů, uspokojivě 27 a nesprávně 16.

Důchodci na tuto otázku odpověděli nejlépe a to tak, že 4 z 6 dotázaných odpovědělo správně a pouze 2 uspokojivě a ani jeden z dotázaných této kategorie neodpověděl nesprávně.

Rozhovor:

Důchodci si vysvětlují jejich úspěšnost u této otázky tím, že byli často seznamováni s danou problematikou na základní škole a muži následně i na vojně.

Otázka deset zjišťuje, zda občané vědí, kde PIO pořídit.

Správná odpověď: specializovaný obchod, vojenský obchod, internetové obchody a při krizové situaci na výdejním místě.

Žádný ze 4 **žáků** neodpověděl na tuto otázku správně, ale jeden odpověděl uspokojivě.

Studenti s danou otázkou v porovnání se žáky neměli takový problém, 17 z 31 respondentů této kategorie mělo správnou odpověď. Uspokojivě odpověděl 1 z 31 a nesprávně 13 z 31.

Respondentů v kategorii **dospělí**, odpovědělo správně 34 z 61. Uspokojivě odpověděli jen 3 a nesprávně 24 osob.

U **důchodců** odpověděli 4 z 6 dotázaných správně a dva nesprávně.

Rozhovor:

U této otázky se pozastavilo více respondentů s dodatkem, „Jak to vlastně mají vědět, když se o této problematice dávno nemluví.“

Jen důchodci a dospělí ve věku 40-65 let v dotazníku uvedli, že jsou sklady civilní obrany, ve kterých jsou uloženy PIO, které se vydávají v případě krizových situací.

Výdej prostředku individuální ochrany:

Je určen pouze pro vybrané kategorie osob, v případě vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. Jedná se o děti do 18 měsíců, děti od 18 měsíců do 6 let a děti od 18 měsíců do 18 let. Dále se také jedná o osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních. Samostatnou kategorií tvoří doprovod výše uvedených osob.

Osobám, které nespádají do výše uvedených kategorií, budou vytvořeny podmínky k nákupu, kdy budou regulačními opatřeními upraveny maximální prodejní ceny prostředků individuální ochrany ve specializovaných prodejnách.

Prodejny ve zlínském kraji

Tabulka 1: Seznam prodejen ve Zlínském kraji [8]

FOR JOB PROTECT s.r.o.			
Malenovice 1147, 763 02 Zlín- Malenovice	Telefon: 577 105 165 Fax: 577 105 674 Mobil (ředitel): 603 298 124	E-mail: misurec@forjobprotect.c z Webové stránky: www.forjobprotect.cz	prodej masek, polomasek, respirátorů, ochranných oděvů a kombinéz
HARDMAN, s.r.o.			
Dlouhá 688, 686 01 Uherské Hradiště	Telefon: 572 551 345 Fax: 572 540 595 Mobil (ředitel): 777 962 656	E-mail: hardman@hardman.cz Webové stránky: www.hardman.cz	osobní ochranné prostředky – filtrační polomasky, celoobličejové masky, filtry, přetlakové systémy
PRIMASTYL, chráněná dílna, s.r.o.			
Tyršova 997, 686 03 Staré Město	Telefon: 572 541 341 Fax: 572 541 472	E-mail: info@primastyl.cz Webové stránky: www.primastyl.cz	kompletní ochrana povrchu těla a dýchacích cest – respirátory, polomasky, celoobličejové masky, oděvy

SAFEART Blanka Bilíková			
Městečko 240, 687 37 Polešovice	Telefon: 572 593 176 Fax:572 593 176 Mobil: 775 775 995	E-mail: polesovice@safeart.cz Webové stránky: www.safeart.cz	respirátory, polomasky, celoobličejové masky, filtrační jednotky, detekční trubičky
EGO Zlín, spol. s r.o.			
U Pekárny 438, 763 14 Zlín - Štípa	Telefon: 577 100 031 Mobil: 775 163 174	E-mail: sekretariat@egozlin.cz Webové stránky: www.egozlin.cz	Komplexní biologická ochrana
Gumárny Zubří a.s.			
Hamerská 9, 756 54 Zubří	Telefon: 571 662 212 Fax: 571 662 299 Mobil (ředitel prodeje): 731 596 778	E-mail: marketing@guzu.cz Webové stránky: www.guzu.cz	výroba a prodej civilních a vojenských ochranných masek
ECOPROTECT spol. s r.o.			
tř. T. Bati 299, 764 22 Zlín	Telefon: 577 211 405 Fax: 577 211 405 Mobil (majitel): 603 540 585	E-mail: ecoprotect@quick.cz Webové stránky: www.ecoprotect.cz	vývoj, výroba a prodej ochranných oděvů isolačního typu
FATRA, a.s.			
tř. T. Bati 1541, 763 61 Napajedla	Telefon: 577 501 111 Fax: 577 503 001	E-mail: info@fatra.cz Webové stránky: www.fatra.cz	výroba a prodej lehkých isolačních foliových oděvů

EuroFire, spol. s r.o.			
Cyrilometodějská 851, 766 01 Valašské Klobouky	Telefon: 577 320 382 Fax: 577 011 062 Mobil (majitel): 724 009 797	E-mail: eurofire@eurofire.cz Webové stránky: www.eurofire.cz	výroba a prodej ochranných pomůcek a prostředků individuální ochrany (těla, zraku, sluchu a hlavy); prodej ochranných masek, filtrů a protichemických obleků; prodej vzduchových a kyslíkových dýchacích přístrojů.
TRIODON, s.r.o. Fryšták			
6. května 38, 763 16 Fryšták	Telefon: 577 911 355, 577 911 113 Fax: 577 911 355, 577 912 085 Mobil (jednatel): 603 831 953	E-mail: triodon@triodon.cz Webové stránky: www.triodon.cz	prodej polomasek a ochranných oděvů

Jedenáctá otázka se týkala toho, čím se můžeme chránit před vdechnutím nebezpečné látky.

Správná odpovědi: „Ochranné masky a dýchací přístroje, rouška, navlhčený ručník nebo kapesník.“

Ačkoli otázka nebyla těžká tak ani jeden ze 4 **žáků** neodpověděl správně, pouze dva z této kategorie odpověděli uspokojivě a to tak, že napsali jeden prostředek ze správné odpovědi. Dva dotázaní odpověděli „nevím“ což je bráno za nesprávnou odpověď.

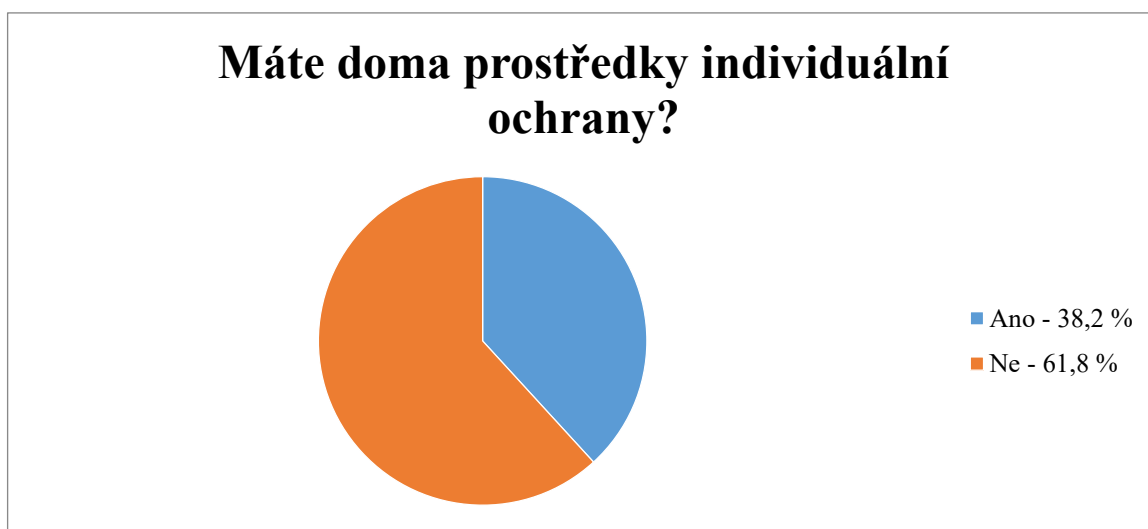
Studenti si vedli velice dobře. U této otázky odpovědělo 12 z 31 naprosto správně. Uspokojivě odpovědělo 17 studentů a pouze 2 z této kategorie se vyjádřili slovy „nevím“.

Dospělí taktéž v této otázce z převážné části věděli, co odpovědět, ať už správně či uspokojivě. S naprostou správností odpovědělo 26 respondentů z 61. Uspokojivě

odpovědělo 32 osob této kategorie a nesprávně jen 3 a to z důvodu nepozornosti, či nepochopení otázky.

V kategorii **Důchodce** se nestalo, že by někdo odpověděl nesprávně. Správně odpověděli 3 z 6 a tak tomu bylo i v případě, kdy odpovědi byli uspokojivé.

Dvanáctá otázka zjišťovala, zda respondenti mají doma PIO.

Graf 8: Otázka č. 12. Zdroj: [vlastní zpracování]

PIO doma má 38,2 % (39 osob) ze 102 respondentů a 61,8 % (63 osob) naopak nemá doma žádné takové prostředky.

Mezi **žáky** se objevil jeden ze čtyř, který tyto prostředky doma má.

U **studentů** se tyto prostředky vyskytují poměrně více, možná i proto, jejich znalost je větší v celkovém porovnání než u žáků. Kladně na tuto otázku odpovědělo 15 z 31 a záporně 16 z 31 respondentů této kategorie.

U **dospělých** se kladných odpovědí dostalo 22 z 61 odpovídajících a záporných odpovědí 39.

Důchodci jsou na tom podobně jak žáci pouze jeden z šesti doma má prostředek/y individuální ochrany.

Třináctá otázka zjišťuje, zda osoby zúčastněné dotazníkového šetření někdy zažili mimořádnou událost či krizovou situaci.

Graf 9: Otázka č. 13. Zdroj: [vlastní zpracování]

Z dané otázky vyplivnulo, že 31,4 % (32 osob) ze 102 respondentů zažilo krizovou situaci nebo mimořádnou událost a 68,6 % (70 osob) nezažilo žádnou takovou situaci či událost.

Ukázalo se, že ani jeden ze čtyř **žáků** nezažil mimořádnou událost ani krizovou situaci.

Z 31 **studentů** zažilo tuto situaci nebo událost pouze 11 ostatních 20 nic podobného nezažili.

Dospělých odpovědělo kladně na tuto otázku 19 z 61 dotázaných a záporně 42.

Důchodců v této kategorii je 6 a 2 z nich zažili mimořádnou událost či krizovou situaci.

Čtrnáctá otázka je vyhrazena pro respondenty, kteří na předchozí otázku odpověděli „Ano“ a zjišťuje jakou krizovou situaci či mimořádnou událost zažili.

Jelikož **žáci** nezažili žádnou krizovou situaci nebo mimořádnou událost, tak u této otázky a ani u otázky č. 15 nebudou hodnoceni.

U **studentů** byla nejčastější krizová situace povodeň v roce 2010, kdy jí zažilo 5 z 11 respondentů. Další 3 zažili dopravní nehodu, 2 požár a 1 výbuch muničního skladu.

- **Povodně:** z rozhovorů vyplynulo, že se jednalo o rozsáhlé povodně v celém Zlínském kraji, při kterých byl i vyhlášen stav nebezpečí. Došlo i k evakuaci osob, ale výše uvedených studentů se to netýkalo. Povodeň je zasáhla tak, že měli zatopené sklepy, nebo jinou škodu na majetku, které se pohybovaly v desetitisících.

- **Dopravní nehoda:** studenti uváděli situace, při kterých bylo zapotřebí všech složek IZS a také museli poskytovat první pomoc, přičemž to bylo velmi psychicky i fyzicky náročné.
- **Požár:** v této situaci se stavěli do role oznamovatele.
- **Výbuch muničního skladu:** jednalo se o výbuch muničního skladu ve Vrběticích a ovlivnilo jej rozhodnutí zákazu vstupu do okolí tohoto skladu z důvodu nebezpečí dalšího výbuchu.

Dospělí se shodli v nejčastější odpovědi se studenty, avšak zmiňovali povodně roku 1997 a zasáhlo to 8 osob z 19, další 4 byly svědky a účastníky dopravní nehody, 3 byli u požáru, jeden zažil válku a 3 byli svědky výbuchu muničního skladu ve Vrběticích.

- **Povodně 1997:** Z rozhovoru vzešlo, že se jednalo o největší tragédii v jejich životech, kdy museli utíkat z domovů a vzít si jen to nejdůležitější. Slova jednoho z dotázaných: „Jak rychle to přišlo, tak i odešlo. To, co jsme s rodinnou budovali celý život, nám vzala voda.“.

Jeden ze dvou důchodců zažil válku a druhý povodně a došli jsme závěru, že válka byla mnohem horší, než povodně roku 1997.

Obrázek 8: Povodně 1997 Zlín [29]

Patnáctá otázka, byla opět vyhrazena pro respondenty, kteří odpověděli „Ano“ na otázku č. 13 a zjišťovala, zda byli respondenti připraveni na danou krizovou situaci či mimořádnou událost.

Graf 10: Otázka č. 15. Zdroj: [vlastní zpracování]

Respondenti, kteří odpověděli kladně na otázku č. 13, byli na výše uvedené situace připraveni pouze ze 40,6 %, což je 13 osob z 32, dalších 59,4 % (19 osob) připraveni nebyli.

U této otázky, opět nebudou hodnoceni **žáci**, důvod je uvedený v přechozí otázce.

Studenti byli nejvíce připraveni na autonehodu, 3 ze 3 respondentů, kteří zažili dopravní nehodu, na ní byli připraveni a dokázali reagovat bezprostředně poté, co k ní došlo. U požáru 2 ze 2 respondentů si však již nevěděli rady a nebyli na tuto situaci připraveni. Jak už bylo zmíněné, byli pouze oznamovatelé. Při povodních roku 2010 2 z 5 respondentů byli připraveni a 3 nikoli a na výbuch muničního skladu nebyl připraven ani jeden respondent.

Obrázek 9: Muniční sklad Vrbětice po explozi [30]

Z rozhovoru vyplynulo:

- **Autonehoda:** jejich připravenost pramenila z hodin teoretické části v autoškole a také ve školách obecně je probíráno, jak se v případě autonehody chovat.
- **Požár:** ve chvíli kdy stáli před takovou situací, tak je zavalila bezmoc, protože nemohli nijak zasáhnout a museli čekat na příjezd hasičů. Naštěstí se jednalo o požáry, kdy nebyly zaznamenány ztráty na životě či zdraví, pouze škody na majetku a životním prostředí.
- **Povodně:** ti, kteří byli připraveni, snášeli tuto situaci lépe. Měli připravené pytle s pískem kolem domu, aby omezili pronikání vody do spodní části obydlí, dále byli připraveni i na možnost evakuace. V konečném výsledku neměli velké škody na majetku, jak tomu bylo u nepřipravených a psychicky to taktéž lépe snášeli připravení.
- **Výbuch muničního skladu:** na takovou situaci se civil nepřipraví, protože neví, kdy něco takového může přijít.

Dospělí byli připraveni na povodně 4 z 8 respondentů, na dopravní nehodu 1 ze 4 respondentů, na požár 2 ze 3 respondentů, na válku byl připraven jeden respondent a na výbuch muničního skladu nebyl připraven ani jeden z 3 respondentů.

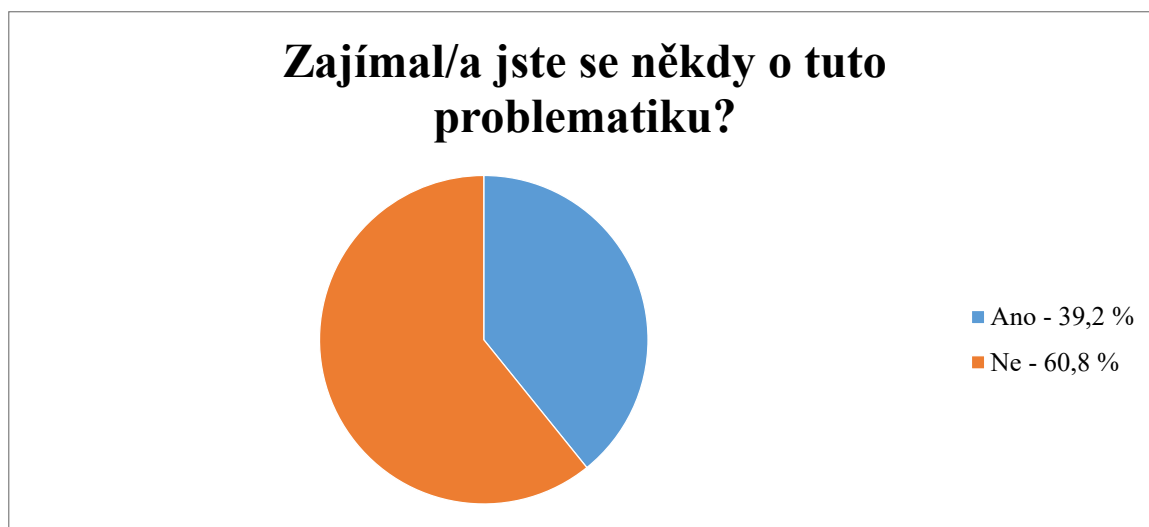
Z rozhovoru vyplynulo:

- **Povodně:** ti, kteří byli připraveni, si stihli zabezpečit dům k jeho opuštění a ze spodních pater poodnášet věci do vyššího podlaží, aby o ně nepřišli. Byli schopni si zajistit místo, kde budou moci přebývat (rodina, přátelé), než voda opadla.
- **Nehoda:** slova respondenta: „Na nehodu tipu pár škrábanců na autě se člověk připraví, ale jak jde o něco většího, kde je potřeba zachraňovat lidské životy a lidé vám umírají pod rukama, tak na to se nikdy nepřipravíš.“
- **Požár:** Respondenti byli připraveni, protože jsou u jednotek dobrovolných hasičů, kde se na tyto situace připravují neustále.
- **Válka:** jednalo se o respondenta, jehož práce je v Armádě ČR, kde se na tyto situace připravuje. Ve chvíli, kdy je v dění konfliktu, je velmi těžké si vzpomenout, jak vlastně správně jednat v daných situacích. Přes všechny negativní vlivy, které na něj působili, může říct, že byl připraven.
- **Výbuch muničního skladu:** slova jednoho z dotazovaných: „Nečekali jsme, že k něčemu takovému vůbec může dojít a už vůbec by mě nenapadlo, že nás to může

nějakým způsobem ohrozit.“ Z tohoto důvodu na tuto situaci nebyl připraven ani jeden respondent.

Důchodci se kladně vyjádřili pouze 2 a oba nebyli jak na povodně, tak na válku připraveni.

Šestnáctá otázka zjišťovala, zda se respondenti někdy o danou problematiku zajímali.

Graf 11: Otázka č. 16. Zdroj: [vlastní zpracování]

O danou problematiku se zajímá 39,2 % respondentů (40 osob) a 60,8 % (62 osob) dotázaných tato problematika nezajímá.

Z **žáků** se vyslovil pouze jeden ze 4 respondentů, že se o danou problematiku zajímá a dle odpovědí bylo poznat, že má opravdu větší znalost než ostatní z jeho vrstevníků. I přes to správnost odpovědí dosahovala pouze 25 %. Správnost odpovědí se hodnotila ze všech otevřených otázek.

V kategorii **student** na tuto otázku odpovědělo kladně 19 z 31 respondentů. Zde již byla prokázána větší znalost této oblasti, tak že správnost odpovědí byla na 62,5 %.

U **dospělých** odpovědělo na 16. otázku kladně 18 z 61 respondentů a u těch co se o tuto problematiku zajímají, byla úspěšnost odpovědí na 66 %.

Nejlépe na tom však byla kategorie **důchodce**, ačkoli se o danou problematiku zajímají jen 2 z 6 respondentů, tak ti dva prokázali opravnu velkou znalost a úspěšnost v odpovědích a to 93,75 %.

6 ZHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Příprava na krizové situace je v dnešní době hodně podceněná.

A také to potvrdily dotazníky, které prokázaly, že znalost mladších generací dané problematiky je na nízké úrovni. Respondenti, kteří měli v mládí na školách branné dny, mají mnohonásobně větší znalost, kterou získali na branných dnech. Největší povědomí této problematiky mají důchodci. Absolvovali branné dny na základní škole. Dále pak muži, kteří si prošli povinnou vojenskou docházkou, o této problematice vědí. Jelikož je v dnešní době dobrovolné stát se vojákem, tak jen malá část populace přichází do styku s touto problematikou.

Dále respondenti, kteří se zúčastnili kurzu přežití, prokazovali větší znalost. Tuto zkušenost hodnotí velmi pozitivně v rámci připravenosti na krizové situace a mimořádné události. Kurz přežití absolvovalo nejvíce studentů, mj. se to odráželo na odpovědích.

Znalost žáků je na velmi nízké úrovni, zejména při srovnání s důchodci. Ti měli v rámci povinné školní docházky branné dny, což jejich znalost rozvinulo. Věděli, jak se chránit v různých krizových situacích nebo jak adekvátně zareagovat. V dnešní době se základní školy s touto problematikou seznamují minimálně.

Co se týká dotazovaných studentů, tak většina z nich absolvovala buď školu s policejním zaměřením, branné dny nebo kurz přežití. Toto se projevilo v odpovědích a znalostech při vyplňování dotazníkového šetření. Ti, kteří se nezúčastnili branných dnů, kurzů přežití a ani neabsolvovali školu s policejním zaměřením, bylo zřejmé, že tato problematika jde mimo ně.

V kategorii dospělí, šlo vidět, že některých se již netýkala povinná vojenská docházka. Odráželo se to v otevřených odpovědích, kdy často odpovídali „nevím.“ Jen minimálně z dotazníkového šetření vyplynulo, že by znalost této problematiky v této kategorii byla na nízké úrovni. Rozdíly však byly značné mezi absolventy povinné vojenské docházky a těmi, kteří ji už absolvovat nemuseli.

Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že spousta občanů tato problematika nezajímá. Nechtějí se o ni zajímat a nevidí ani důvod zajímat se o tuto oblast. Velkým problémem je, že si lidé myslí, že nehrozí žádné nebezpečí na našem území (války) a proto nemají potřebu se na tyto situace připravovat.

Ačkoliv, vezmeme-li v potaz události v poslední době, např. zvýšená agresivita, konflikty v okolních zemích či migrace, tak je jen otázka času, kdy se může něco stát i v ČR.

Nejeden z respondentů při vyplňování dotazníku působili až našťvaně, kvůli dnešnímu stavu společnosti a téměř žádné informovanosti v případě napadení ČR.

Dotazovaní respondenti konstatovali, že v dnešní době se nedokáže stát postarat o svůj lid v rámci vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu, natož aby se o sebe ti lidé postarali sami, když nemají žádnou přípravu.

6.1 Návrh pro zlepšení současného stavu

Na základě odpovědí získaných z dotazníkového šetření od obyvatelstva Zlínského kraje vyplynulo, že je potřeba zvýšit povědomí o problematice individuální ochrany. Kvalita informovanosti v této problematice je velmi nízká a bylo by potřeba tuto oblast zviditelnit.

Na základě získaných informací z dotazníkového šetření a rozhovorů by bylo vhodné, aby se tato problematika důkladněji probírala ve výuce základních a středních škol (i když je výuka povinná, tak forma a množství výuky zůstává na benevolenci ředitelů jednotlivých škol). Bylo by potřeba zvednout zájem, povědomí a motivaci obyvatelstva, aby se o tuto problematiku zajímali z vlastní iniciativy.

V dnešní době se vzdělávání na školách v této problematice financuje vlastními prostředky žáků a studentů. Seznamování s touto problematikou provozují pouze soukromé subjekty (např. Muzeum civilní obrany Ústí nad Labem, Vojenské historické kluby atd.). Stát by se měl více angažovat (v rámci povinností obcí dle platných zákonů), jelikož je to v jeho zájmu, aby lidé byli připraveni a seznámeni s danou problematikou. Sníží to chaos a paniku v případě vyhlášení stavu ohrožení státu či válečného stavu. Občané dle ústavy nemají jen nároky, ale také povinnosti, zejména v rámci ochrany života, zdraví formou svépomoci a vzájemné pomoci, což by měli taktéž vědět.

ZÁVĚR

V teoretické části bylo zmíněno, z čeho vychází individuální ochrana, což je ochrana obyvatelstva. Bylo zmíněno právní ukotvení ochrany obyvatelstva a základní pojmy této oblasti. Dále teoretická část pojednává o historickém vývoji individuální ochrany, který je důležitý pro současný stav a taky ten budoucí.

Největší díl teoretické části tvoří PIO, které jsou rozděleny na prostředky pro ochranu těla, dýchacích cest, dále zdravotní a improvizované PIO.

Pro analýzu současného stavu o povědomí této problematiky u obyvatelstva ve Zlínském kraji, bylo využito dotazníkového šetření a rozhovorů. Dotazníky byly v elektronické i tištěné podobě. Vyústěním bakalářské práce bylo vyhodnocení dotazníkového šetření, na základě něho byly navrženy možné změny, které by vedly ke zlepšení současného stavu informovanosti osob o individuální ochraně. Pro úplnost bylo využito i rozhovorů s dotazovanými respondenty, které navazovaly na dotazníkové šetření.

Z praktické části vyplynulo, že největší povědomí o individuální ochraně mají občané v kategorii důchodci. Znalost prokázaly i osoby, které absolvovaly průpravu v této oblasti. Jednalo se o branné cvičení, kurzy v přírodě a ti, kteří prošli vojenským výcvikem.

Na konec lze říci, že předem vytyčený cíl bakalářské práce byl úspěšně dosažen.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HYLÁK, Čestmír a Jan PIVOVARNÍK. Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. ISBN 978-80-87544-18-1.
- [2] Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s. ISBN: 978-80-86466-62-0.
- [3] MARTÍNEK, B., P. LINHART, a kol. Ochrana obyvatelstva MODUL E: Učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2006, 129 s. Bez ISBN.
- [4] HZS Zlínského kraje - Individuální ochrana - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2018 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 03. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-individualni-ochrana-individualni-ochrana.aspx>
- [5] ČESKO. Zákon č. 82/1935 Sb. - Beck-online. Home - beck-online [online]. Copyright © 2009 [cit. 04. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/cha-pterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgm2v6obsfuya>
- [6] Rota Nazdar | Koňské plynové masky v letech 1933 – 1938. [online]. Copyright © Rota Nazdar [cit. 04. 12. 2018]. Dostupné z: <https://rotanazdar.cz/?p=7468>
- [7] SÝKORA, Vlastimil. Prostředky pro ochranu povrchu těla. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-86-6.
- [8] Presentace a přednášky Ing. Ivana Prince v rámci předmětu Prevence mimořádných událostí.
- [9] DOLEŽEL, Martin, Jan KYSELÁK, Otakar J. MIKA a Jaromír NOVÁK. Základy ochrany obyvatelstva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4268-6.
- [10] ŠTĚTINA, Jiří. Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.

- [11] BULANT, Ladislav. Způsob a rozsah individuální ochrany obyvatelstva v ČR. Uherské Hradiště, 2016. Bakalářská práce. UTB - Fakulta logistiky a krizového řízení.
- [12] GASMASK & CO: gasmask museum [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <http://www.gasmasklexikon.com/Page/Start01.htm>
- [13] ROSÍKOVÁ, Žaneta. ZABEZPEČENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA PŘI HROZBĚ NEBO VZNIKU MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI. Olomouc, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury.
- [14] Vojenský historický ústav Praha [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/exhibit/detsky-ochranny-vak-dv-62/>
- [15] Posouzení vývoje právní úpravy civilní ochrany/obrany ve vztahu k zaměření civilní ochrany/obrany a komplexnosti zabezpečení obyvatelstva. České Budějovice, 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zdravotně sociální fakulta.
- [16] ČESKOSLOVENSKÁ LIDOVÁ ARMÁDA [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: http://www.csla.cz/vyzbroj/protichemickeprostredky/masky_bssmo4.htm
- [17] HZSČR: Historie [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/cla-nek/uv-od-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>
- [18] HZS Ústeckého kraje - Prostředky individuální ochrany (PIO) - Hasičský záchranný sbor České republiky. Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2019 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 10. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/cla-nek/prostredky-individual-ni-ochrany-pio.aspx?q=Y2hud-W09Mw%3D%3D>
- [19] ŠPITÁLSKÝ, Jaroslav. ROTA NAZDAR: KOŇSKÉ PLYNOVÉ MASKY V LETECH 1933 – 1938 [online]. [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: https://rotanazdar.cz/?p=7468&fbclid=IwAR27zEnWH_ZGK9caN6JcwvYCfQpS-kgDg2T-CUkJLzjSWe_ExkwGHUquNXPic
- [20] HOUŽVIČKOVÁ, Eva. Naplňování norem Evropské Unie v oblasti ochrany obyvatelstva. České Budějovice, 2017. DIPLOMOVÁ PRÁCE. Zdravotně sociální fakulta.

- [21] Zákony pro lidi: Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. [online]. [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
- [22] HOLEJŠOVSKÝ, Jan. Ochrana obyvatelstva jako součást integrovaného záchranného systému. České Budějovice, 2007. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA.
- [23] MANCLOVÁ, Iva. Prostředky individuální ochrany obyvatelstva. Uherské Hradiště, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Fakulta logistiky a krizového řízení.
- [24] Předpis č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Zákony pro lidi. [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>
- [25] Ochrana obyvatelstva: Detekce nebezpečných látek a prostředky individuální ochrany [online]. [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/18380/mod_resource/content/3/Blok%208.pdf
- [26] SMRČKA, PAVEL. Individuální ochrana proti zbraním hromadného ničení. Kladno, 2017. Diplomová práce. ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ.
- [27] Armatex s.r.o: Speciální ochranný oděv SOO-CO [online]. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://www.armatex.cz/cs/protichemicka-vystroj/masky-obleky/specialni_ochranny_odev-soo-co/?url=cs/protichemicka-vystroj/masky-obleky/specialni_ochranny_odev-soo-co/
- [28] Facebook: SOŠ OOM ZLÍN - FOTKY [online]. In: 2013 [cit. 2019-05-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/sosoomzlin/photos/a.10151345551708163/10-151345552403163/?type=3&theater>
- [29] Zlínský deník: ČERNÁ KRONIKA: Nehody, požáry, krimi zprávy [online]. In: 2012 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: https://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/praskani-pak-se-protrhla-hraz-reky-moravy-20120710.html
- [30] TÝDEN.CZ [online]. In: 2014 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/z-trosek-municniho-skladu-ve-vrbeticich-se-ozvaly-dalsi-detonace_321975.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
IZS	Integrovaný záchranný systém
OO	Ochrana obyvatelstva
PIO	Prostředky individuální ochrany

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Dětský kojenecký vak z roku 1936 [1]	15
Obrázek 2: Dětský ochranný vak DV-62 [14]	17
Obrázek 3: Ochranná maska CM-3 [8]	17
Obrázek 4: Ochranná maska M-10 [8]	18
Obrázek 5: Celohlavová ochranná maska BSS-Mo-4u [16]	18
Obrázek 6: Speciální ochranný oděv SOO-CO [27]	23
Obrázek 7: práce s mapou studentů na zimním kurz přežití [28]	38
Obrázek 8: Povodně 1997 Zlín [29]	49
Obrázek 9: Muniční sklad Vrbětice po explozi [30]	50

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Otázka č. 1. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	34
<i>Graf 2: Otázka č. 2. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	35
<i>Graf 3: Otázka č. 3. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	35
<i>Graf 4: Otázka č.4. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	36
<i>Graf 5: Otázka č. 5. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	36
<i>Graf 6: Otázka č. 7. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	41
<i>Graf 7: Otázka č. 8. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	42
<i>Graf 8: Otázka č. 12. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	47
<i>Graf 9: Otázka č. 13. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	48
<i>Graf 10: Otázka č. 15. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	50
<i>Graf 11: Otázka č. 16. Zdroj: [vlastní zpracování]</i>	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam prodejen ve Zlínském kraji [8].....	44
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření o povědomí obyvatelstva v problematice individuální ochrany.

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ O POVĚDOMÍ OBYVATELSTVA V PROBLEMATICE INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY.

Dotazníkové šetření o povědomí obyvatelstva v problematice individuální ochrany.

Dotazníkové šetření o povědomí obyvatelstva v problematice individuální ochrany.

Dobrý den,

jmenuji se Leona Hubáčková a chtěla bych Vás poprosit o několik minut Vašeho času na vyplnění následujícího dotazníku.

Jedná se o šetření, které bude součástí mé bakalářské práce s názvem Individuální ochrana ve Zlínském kraji, jako zakončení studia na Fakultě logistiky a krizového řízení obor Ochrana obyvatelstva. Tato fakulta sídlí v Uherském Hradišti a spadá pod Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně.

Dotazník je anonymní a jsem velice zvědavá na Vaše odpovědi, které budou zaměřeny na individuální ochranu, prostředky individuální ochrany a bude zkoumat celkové povědomí obyvatelstva v této problematice.

Poprosím Vás, aby jste nevyužívali zdroje jako internet či knihy, ale pátrali jen ve Vašich znalostech.

1. Jste

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena
 Muž

2. Jste

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žák
 Student
 Dospělý
 Důchodce

3. Kde žijete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Rodinný dům
 Panelový dům
 Jiná...

4. Kde žijete?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Vesnice
 Město

5. Byl/a jste někdy na kurzu přežití?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
 Ne

6. Co jsou to Branné dny?

7. Měl/a jste někdy branné dny?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
 Ne

8. Měl/a jste někdy výuku této problematiky?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
 Ne

Individuální ochrana je soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany.

9. Jaké jsou prostředky individuální ochrany?

10. Kde můžeme pořídit prostředky individuální ochrany?

11. Čím se můžeme chránit před vdechnutím nebezpečných látek?

12. Máte doma prostředky individuální ochrany?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace je narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Jde o situace, kdy je bezprostředně ohrožena svrchovanost a územní celistvost státu, jeho demokratické základy, chod hospodářství, systém státní správy a samosprávy, zdraví a život velkého počtu osob, majetek ve velkém rozsahu, kulturní statky, životní prostředí nebo plnění mezinárodních závazků, přičemž ohrožení nelze zabránit ani jeho následky odstranit obvyklou činností správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb.

13. Zažil/a jste někdy mimořádnou událost či krizovou situaci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

Pokud je Vaše odpověď "Ano" vyplňte otázky číslo 14. a 15. v opačném případě je vynechejte.

14. Jakou mimořádnou událost či krizovou situaci jste zažil/a?

15. Byl/a jste na ní připraven/á?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

16. Zajímal/a jste se někdy o tuto problematiku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

Děkuji za Váš čas.